

**RIIGIKOHUS
TSIVIILKOLLEGIUM**

KOHTUOTSUS
Eesti Vabariigi nimel

Kohtuasja number	3-2-1-22-08
Otsuse kuupäev	Tartu, 8. aprill 2008. a
Kohtukoosseis	Eesistuja Villu Kõve, liikmed Henn Jõks ja Jaak Luik
Kohtuasi	Vladimir Lasy ja OÜ Hansagrand hagi OÜ NimiLLAT vastu viimase osanike 29. detsembri 2004. a koosoleku otsuste tühisuse tuvastamiseks.
Vaidlustatud kohtulahend	Tallinna Ringkonnakohtu 20. novembri 2007. a otsus tsiviilasjas nr 2-05-19491
Kaebuse esitaja ja kaebuse liik	Vladimir Lasy ja OÜ Hansagrand kassatsioonkaebus
Menetlusosalised ja nende esindajad Riigikohtus	Hagejad Vladimir Lasy (isikukood xxxxxxxxxxxx) ja OÜ Hansagrand (registrikood xxxxxxxx), mõlema esindaja vandeadvokaat Maksim Greinoman Kostja OÜ NimiLLAT (likvideerimisel, registrikood xxxxxxxx), lepinguline esindaja vandeadvokaat Oleg Nišajev.
Asja läbivaatamise kuupäev	10. märts 2008. a, kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

1. Tühistada Tallinna Ringkonnakohtu 20. novembri 2007. a otsus, Tallinna Ringkonnakohtu 21. detsembri 2007. a täiendav otsus ja Harju Maakohtu 21. mai 2007. a otsus ning saata asi uueks läbivaatamiseks Harju Maakohtule.

2. Kassatsioonkaebus rahuldada.

3. Tagastada OÜ-le ADVOKAADIBÜROO NIELSON & PÄRN Vladimir Lasy ja OÜ Hansagrاند kassatsioonkaebuselt 21. jaanuaril 2008 tasutud kautsjon 400 (nelisada) krooni.

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. 4. novembril 2005 esitasid Vladimir Lasy (hageja I) ja OÜ Hansagrاند (hageja II) (edaspidi koos ka hagejad) Harju Maakohtule ühise hagi OÜ NimiLLAT (likvideerimisel, kostja) vastu, milles palusid tunnustada kostja osanike 29. detsembri 2004. a koosoleku otsuste tühisust.

Hagiavalduse kohaselt otsustati kostja osanike 29. detsembri 2004. a koosolekul:

- 1) esitada nõue kostja juhatuse liikme V. Lasy vastu ja määrata selles küsimuses kostja esindajaks Evgeni Sinjavski;
- 2) kinnitada ostu-müügi- ja vahendusteenuste lepingud Harju maakonnas Keila vallas Kulna külas asuva kinnisvara müügil;
- 3) lõpetada kostja tegevus ja algatada likvideerimismenetlus;
- 4) määrata likvideerijaks E. Sinjavski ja tema töötasuks 7800 krooni kuus.

Hagejad taotlesid kõigi nimetatud otsuste tühisuse tunnustamist. Kostja lõpetamiskanne on äriregistrisse tehtud 14. oktoobril 2005. Hagejad said kostja likvideerimisest teada 19. oktoobril 2005, tutvudes väljaandes Ametlikud Teadaanded avaldatud infoga, mil avastasid 18. oktoobril 2005 nimetatud väljaandes ilmunud likvideerimisteate. Mingit vajadust kostja lõpetamiseks ei ole.

Kostja osanike esimene koosolek toimus 23. detsembril 2004. Selle toimumisest olid hagejad teadlikud ning hageja I viibis isiklikult koosolekul kohal. Kuna kohal ei olnud kõik osanikud, ei olnud koosolek otsustusvõimeline ja kostja juhatuse liige E. Sinjavski kutsus uue koosoleku kokku 29. detsembriks 2004. Hagejad teatasid E. Sinjavskile, et uut koosolekut kokku ei kutsutaks, kuna hageja I sõidab välisriiki komanderingusse ja hageja II seaduslik esindaja Igor Šabeka viibib samuti välismaal ning ei jõua tagasi Eestisse enne jaanuari 2005. Hageja I lahkus Eestist 28. detsembril 2004 ning naasis Eestisse 30. detsembril 2004. Hageja II seaduslik esindaja I. Šabeka viibis välisriigis 22. detsembrist 2004 kuni 18. jaanuarini 2005.

Hagejale I saadetud teade osanike koosoleku kokkukutsumise kohta postitati 24. detsembril 2004 ja see jõudis Õismäe postkontorisse 28. detsembril 2004. Hageja I sai teate kätte alles 30. detsembril 2004, s.o Eestisse naastes, mil teine osanike koosolek oli juba toimunud. Hageja II sai teate kätte 18. veebruaril 2005. Seega ei ole hagejaid teavitatud koosoleku toimumise ajast, kohast ja pävakorrast ning neil ei

olnud võimalik osaleda kostja juhtimises, kuigi neil on selleks õigus äriseadustiku (ÄS) § 148 lg 5 kohaselt. Hagejad leiavad, et kui osanikud mõjuval põhjusel koosoleku kutset enne koosoleku toimumist kätte ei saanud, rikuti koosoleku kokkukutsumise korda ja osanike koosolek ei ole sel juhul õigustatud otsuseid vastu võtma.

Koosoleku kokkukutsumise teates toodud päevakorrast ei nähtunud selgelt ja arusaadavalt, et otsustatakse osahingu likvideerimise üle, kuna päevakorras oli märgitud "otsuse vastuvõtmine OÜ NimiLLAT edasise töö osas". Hagejad leiavad, et selline ebaselge sõnastus on vastuolus ÄS § 172 lg-ga 2 ja kostja likvideerimise otsus on tühine. Samuti ei olnud koosoleku päevakorras küsimust Harju maakonnas Keila vallas Kulna külas asuva kinnisvara ostu-müügi- ja vahendusteenuste lepingute kohta. Nimetatud otsus on seetõttu seadusega vastuolus.

Hagejad märgivad, et nende nõue ei ole aegunud, kuna tsiviilseadustiku üldosa seaduse (TsÜS) § 38 lg 3 viimase lause kohaselt võib juriidilise isiku organi otsuse tühisuse tuvastamise hagi kohtule esitada kuue kuu jooksul registrikande avaldamisest arvates, kui juriidilise isiku organi tühise otsuse alusel on tehtud kanne juriidilise isiku kohta peetavasse registrisse.

2. Kostja ei tunnistanud hagi ja palus jätta selle rahuldamata. Vastuväidete kohaselt tuleb kohaldada aegumist, kuna TsÜS § 38 lg 3 kohaselt võib juriidilise isiku organi otsuse kehtetuks tunnistamise hagi kohtule esitada kuue kuu jooksul otsuse vastuvõtmisest arvates. Hagejaid on õigeaegselt teavitatud koosoleku toimumisest kooskõlas seaduse ja põhikirjaga ning neil oli võimalus osaleda osanike 29. detsembri 2004. a koosolekul. Osanike koosolek oli pädev otsuseid vastu võtma, kuna ÄS § 171 lg 6 järgi on tegemist sama päevakorraga kokku kutsutud teistkordse osanike koosolekuga. Sama päevakorraga kutsuti kokku esimene osanike koosolek 23. detsembril 2004, mis nurjus otsuste vastuvõtmiseks vajaliku häälteenamuse puudumise tõttu. Uue koosoleku kutsus juhatus kokku ÄS § 171 lg-s 6 sätestatud tähtaja jooksul. Osanike koosoleku kokkukutsumise teade on piisavalt konkreetne ning sõnastusest "otsustatakse OÜ NimiLLAT edasine töö" on mõistetav, et otsustatakse osahingu lõpetamise üle.

3. Harju Maakohus tegi 21. mail 2007 otsuse, millega jättis hagi aegumise tõttu rahuldamata.

Maakohus tuvastas, et hagejad olid teadlikud kostja osanike esimesest koosolekust, mis toimus 23. detsembril 2004. Hageja I osales koosolekul isiklikult ja hageja II esindaja kaudu. 23. detsembri 2004. a koosoleku kokkukutsumise korra kohta hagejatel pretensioone ei ole. Kuna esimesel koosolekul ei olnud esindatud kõik osanikud, ei olnud koosolek otsustusvõimeline ja kostja juhatus kutsus kokku uue koosoleku 29. detsembriks 2004. Äriühingu osanikena pidid hagejad olema teadlikud, et kui kõik osanikud ei ole koosolekul esindatud, kutsub juhatus koosoleku toimumisest alates ühe nädala jooksul kokku uue koosoleku sama päevakorraga. Nimetatud tähtaega on koosoleku kokkukutsumisel järgitud, kuna uus koosolek toimus 29. detsembril 2004, s.o kuus päeva pärast esimese koosoleku toimumist. Osanike koosolek loetakse seega õigesti kokku kutsutuks, kui kutse saadetakse osanike nimekirja kantud aadressil ja sellisel viisil, et kutse peaks

tavalise edastamise korral osanikuni jõudma. Kutse kaotamiseks osanikule edastamise käigus ja kutse võimalik kättesaamata jäämine, ei ole koosoleku kokkukutsumise korra rikkumine (Riigikohtu otsus tsiviilasjas nr 3-2-1-6-03). Hagejad ei ole vaidlustanud asjaolu, et kutsed on saadetud osanikele osanike nimekirja kantud aadressile. Kutse kättesaamise riski kandsid hagejad, mistõttu ei ole asjaolu näol, et hagejad ei saanud kutseid kätte, kuna nad viibisid välismaal, tegemist koosoleku kokkukutsumise korra rikkumisega. Eeltoodust tulenevalt leidis kohus, et koosoleku kokkukutsumise korda ei ole rikutud.

Hagejad ei tõendanud, et 23. detsembril 2004 toimunud osanike koosoleku päevakord erines 29. detsembril 2004 toimunud osanike koosoleku päevakorrast. Hagejad olid 23. detsembril 2004 osanike esimesel koosolekul esindatud ja teadlikud arutamisele tulevatel küsimustel. ÄS § 171 lg 6 kohaselt kutsub juhatus uue koosoleku kokku sama päevakorraga. Eeltoodust tulenevalt leidis kohus, et teade osanike koosoleku toimumise kohta 29. detsembril 2004 vastab seaduse nõuetele ja koosoleku kokkukutsumisel ei ole rikutud osanike koosoleku kokkukutsumise korda, mistõttu on võimalik lahendada aegumise küsimus.

Maakohus leidis, et ÄS § 178 lg 1 on äriseadustikust tulenev erinorm TsÜS § 38 lg 3 suhtes, mis sätestab osanike otsuse vaidlustamiseks lühema tähtaja, kui see on ette nähtud TsÜS-is. Eeltoodust tulenevalt on hagejate 4. novembril 2005 kohtule esitatud nõue kostja osanike 29. detsembri 2004. a koosoleku otsuste tühistamiseks aegunud, kuna see esitati hiljem kui kolm kuud pärast otsuste vastuvõtmist.

4. Hagejad palusid apellatsioonkaebuses maakohtu otsuse tühistada ja teha uue otsuse, millega hagi rahuldada ning kõik menetluskulud jätta kostja kanda.

5. Kostja vaidles apellatsioonkaebusele vastu.

Ringkonnakohtu lahend ja põhjendused

6. Tallinna Ringkonnakohus jättis 20. novembri 2007. a otsusega maakohtu otsuse muutmata.

Ringkonnakohtu otsuse põhjenduste kohaselt ei pidanud ringkonnakohus tulenevalt tsiviilkohtumenetluse seadustiku (TsMS) § 654 lg-st 6 vajalikuks korrata maakohtu otsuse põhjendusi.

Apellatsioonkaebuses on leitud, et kaevatatav kohtuotsus on vastuoluline ja et pooled ei vaidle selle üle, et 23. detsembril 2004 toimunud üldkoosolekul ei osalenud kõik osanikud. Osales vaid hageja I, hageja II esindaja oli küll koosoleku toimumisest teadlik, kuid ei osalenud. Maakohus on tõesti ekslikult märkinud, et 23. detsembri 2004. a koosolekul oli esindatud ka hageja II, kuid see ei mõjuta otsuse sisu. Pooled

ei vaidle selle üle, et 23. detsembril 2004 toimunud üldkoosolekul ei osalenud kõik osanikud ning seetõttu otsustati korduskoosolek pidada 29. detsembril 2004. Vaidlus puudub ka selles, et hagejatele väljastati kutsed koosolekul osalemiseks. Hagejad möönavad, et Eestist ärasõiduga panid nad ise ennast olukorda, kus kutset ei olnud võimalik neile üle anda. Maakohus leidis õigesti, et kutsete kättesaamise riski kandsid hagejad ise, ja seda asjaolu pole hagejad ka vaidlustanud.

Pooled ei vaidle ka selle üle, et nii 23. detsembri 2004. a kui ka 29. detsembri 2004. a üldkoosolek kutsuti kokku sama päevakorraga. Seda kinnitavad ka hagejad apellatsioonkaebuses. ÄS § 171 lg 6 kohaselt kutsub juhatus uue koosoleku kokku sama päevakorraga. Seega leidis maakohus õigesti, et 29. detsembril 2004 toimunud üldkoosoleku kokkukutsumise korda ei rikutud ja otsus ei ole tühine sellel alusel.

Hagejad leiavad, et 29. detsembril 2004 toimunud üldkoosolekul arutati selliseid küsimusi, mida ei olnud kajastatud päevakorras. See asjaolu pole aga käsitatav kokkukutsumise korra rikkumisena, vaid on asjaoluks, mille alusel võib üldkoosoleku otsuse kehtetuks tunnistada. Sellise nõude esitamiseks on aga sätestatud kindlad tähtajad. Enne 1. jaanuari 2006 kehtinud TsÜS § 38 lg 3 kohaselt võib juriidilise isiku organi otsuse kehtetuks tunnistamise hagi kohtule esitada kuue kuu jooksul otsuse vastuvõtmisest arvates. Kui juriidilise isiku organi tühise otsuse alusel on tehtud kanne juriidilise isiku kohta peetavasse registrisse, võib juriidilise isiku organi otsuse tühisuse tuvastamise hagi kohtule esitada kuue kuu jooksul registrikande avaldamisest arvates. Kuna maakohus tuvastas, et üldkoosoleku kokkukutsumise korda ei rikutud ja vaidlustatud üldkoosoleku otsus ei ole seetõttu tühine, siis ei kohaldanud maakohus põhjendatult TsÜS § 38 lg 3 teist lauset, mille kohaselt on hagi esitamise tähtaeg 6 kuud registrikande avaldamisest. Seega algab üldkoosoleku otsuse kehtetuks tunnistamise hagi esitamise tähtaeg igal juhul üldkoosoleku otsuse tegemisest, s.o 29. detsembrist 2004. Hagi esitati kohtule 4. novembril 2005. Seega on hagi aegunud nii 2005. a kehtinud TsÜS § 38 lg 3 esimese lause alusel kui ka ÄS § 178 lg 1 alusel. Õige on maakohtu seisukoht, et ÄS § 178 lg 1 on erinorm TsÜS § 38 lg 3 suhtes ja kohaldada tuleb vaid ÄS § 178 lg-t 1.

7. 21. detsembril 2007 tegi Tallinna Ringkonnakohus kostja taotluse alusel täiendava otsuse, millega mõistis hagejatelt solidaarselt kostja kasuks välja kohtukulu 5192 krooni.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

8. Hagejad esitasid kassatsioonkaebuse, paludes tühistada ringkonnaohtu otsuse ja uue otsusega tuvastada kostja osanike 29. detsembri 2004. a koosoleku otsuste tühisus. Tühisuse tunnustamist taotleti hagiavalduses nimetatud otsuste suhtes (vt käesoleva otsuse p 1).

Kassatsioonkaebuse kohaselt ei ole õige ringkonnaohtu järeldus, et koosoleku kokkukutsumise korra rikkumisena ei saa vaadelda seda, et osanike 29. detsembri 2004. a koosolekul vastuvõetud otsused ei vastanud koosoleku kokkukutsumise kutses näidatud päevakorrale.

Osaühingu lõpetamise otsuse vastuvõtmine peab olema päevakorras selgelt märgitud.

Pooled ei vaielnud selle üle, et koosolekul vastuvõetud otsus "kinnitada ostu-müügi- ja vahendusteenuste lepingud aadressil Harju maakond Keila vald Kulna küla asuva kinnisvara müügil" ei sisaldanud ei esimese ega ka teise koosoleku päevakorras.

Kui vaidlustatakse osaühingu otsust, mille alusel on tehtud kanne juriidilise isiku kohta peetavasse registrisse, siis ei ole ÄS § 178 lg 1 erinorm TsÜS § 38 lg 3 suhtes.

9. Kostja vaidleb kassatsioonkaebusele vastu ja leiab, et ringkonnakohtu otsus on seaduslik ja põhjendatud. Kosta märkis vastuses muu hulgas seda, et hagejad on vaidlustatavad otsused heaks kiitnud, kuna taotlesid endi kostja likvideerijateks määramist pärast senise likvideerija E. Sinjavski pankroti väljakuulutamist.

KOLLEEGIUMI SEISUKOHT

10. Kolleegium leiab, et ringkonnakohtu 20. novembri 2007. a otsus tuleb materiaalõiguse normi väärade kohaldamise tõttu tsiviilkohtumenetluse seadustiku (TsMS) § 692 lg 1 p 1 alusel tühistada. TsMS § 692 lg 5 teise lause alusel tuleb tühistada ka maakohtu otsus ning asi tuleb saata TsMS § 691 p 4 alusel uueks läbivaatamiseks samale maakohtule. Samuti tuleb tühistada ringkonnakohtu 21. detsembri 2007. a täiendav otsus.

11. Kolleegium peab esmalt vajalikuks analüüsida ringkonnakohtu seisukohta, et osanike koosoleku kokkukutsumise korra rikkumisena ei ole käsitatav üldkoosolekul selliste küsimuste arutamine, mida ei olnud kajastatud koosoleku teates näidatud päevakorras.

Kolleegium leiab, et see ringkonnakohtu seisukoht on ekslik. Äriseadustiku § 172 lg 2 (2004. a detsembris kehtinud redaktsioon) kohaselt tuleb osanike koosoleku teates muu hulgas näidata ka osanike koosoleku päevakord. ÄS § 178 lg 1 (2004. a detsembris kehtinud redaktsioon) kohaselt võib kohus osaniku, juhatuse või nõukogu nõudel tunnistada kehtetuks seaduse või põhikirjaga vastuolus oleva osanike otsuse, kui nõue on esitatud kolme kuu jooksul otsuse vastuvõtmisest. Nimetatud kahe sätte koostoimes võib koosoleku teates ebaselgelt näidatud või näitamata jäetud otsuse vastuvõtmise korral tekkida olukord, mil (koosolekult puudunud) osanik ei tea koosolekul tehtud otsusest ning laseb seetõttu mööda otsuse vaidlustamise tähtaja. Riigikohus on 29. jaanuari 2003. a otsuses tsiviilasjas nr 3-2-1-6-03 leidnud järgmist: "Kui asuda seisukohale, et osanike koosoleku kokkukutsumise korra rikkumise ainsaks tagajärjeks on ÄS § 178 lg-st 1 tulenev osaniku võimalus esitada kohtusse hagi kolme kuu jooksul otsuse vastuvõtmisest, võib tekkida olukord, kus osanikule koosoleku toimumisest üldse ei teatata ning ilma

temata võetakse vastu juhatuse, põhikirja või osakapitali muutmise otsused, mis oluliselt riivavad kutsumata jäänud osaniku õigusi. Kui sel juhul hoitaks otsust kolme kuu jooksul kutsumata jäetud osaniku eest saladuses, ei saaks viimane hiljem otsuse vastu enam midagi teha. Selline käsitlus võimaldaks osaniku sisuliselt täielikult ilma õigusliku kaitseta jätta, mis ei saa olla seadusandja valitud regulatsiooni mõtteks. Olemuslikult tühine õigustoiming ei saa vaidlustamistähtaaja möödudes muutuda kehtivaks."

Kui koosoleku teates ei olnud koosolekul arutamisele tulevat küsimust selgelt või üldse näidatud, on see käsitatav koosoleku kokkukutsumise korra rikkumisena, mis toob kaasa päevakorras näitamata või ebaselgelt näidatud otsuse vastuvõtmise korral selle otsuse tühisuse. Viidatud tsiviilasjas nr 3-2-1-6-03 on Riigikohus kohaldanud aktsiaseltsi üldkoosoleku kokkukutsumise korra rikkumise tagajärgi (vastuvõetud otsuse tühisus, TsÜS § 65 ja § 66 lg 2 ning ÄS § 296 viidatud tsiviilasja lahendamisel kohaldatud redaktsioonides) ka osanike koosoleku kokkukutsumisele. Kolleegium jääb selle seisukoha juurde ning märgib, et praegu kehtiv ÄS § 172¹ sätestab koosoleku kokkukutsumise korra rikkumise tagajärjena üldjuhul samuti tühisuse.

ÄS § 178 lg-s 1 sätestatud kolmekuuline aegumistähtaeg on kolleegiumi arvates kohaldatav neil juhtudel, mil koosoleku teates olid selgelt näidatud kõik koosolekul otsustamisele tulevad küsimused ning koosolekult puudunud osanik oskas tehtavate otsustega seetõttu arvestada.

12. Kui juriidilise isiku organi tühise otsuse alusel on tehtud kanne juriidilise isiku kohta peetavasse registrisse, võib juriidilise isiku organi otsuse tühisuse tuvastamise hagi kohtule esitada kuue kuu jooksul registrikande avaldamisest arvates (TsÜS § 38 lg 3 asjakohases redaktsioonis). Kehtiva õiguse kohaselt on nimetatud tähtaega pikendatud kahe aastani (vt ÄS § 177¹ lg 3) ja tühisusele tuginemise tähtaeg hakkab kulgema kande tegemisest. Praeguses vaidluses on registrisse tehtud kostja likvideerimise ja likvideerija kanne. Kolleegium märgib, et kui juriidilise isiku organi tühise otsuse alusel ei ole tehtud kannet registrisse, võib otsuse tühisusele tugineda reeglina piiramatult, sest õigusaktides ei ole piiravaid tähtaegasid kehtestatud.

13. Järgmisena analüüsib kolleegium, kuidas mõjutavad käesoleva otsuse p-des 11 ja 12 esitatud seisukohad praeguse asja lahendamist.

Maakohus on märkinud, et hagejad ei ole tõendanud, et 23. detsembril 2004 toimunud osanike koosoleku päevakord erines 29. detsembril 2004 toimunud osanike koosoleku päevakorrast. Maakohus on leidnud, et hagejad olid osanike 23. detsembri 2004. a koosolekul esindatud ja teadlikud arutamisele tulevatest küsimustest. Siiski on ringkonnakohus tuvastanud, et 23. detsembri 2004. a koosolekul ei osalenud hageja II.

Hagejad on kogu menetluse vältel tuginenud muu hulgas ka asjaolule, et osanike koosoleku kokkukutsumise teates esitatud päevakorrast ei nähtunud selgelt ja arusaadavalt, et otsustatakse kostja likvideerimise üle. Päevakorras oli ühe punktina (p 3) märgitud "otsuse vastuvõtmine OÜ NimiLLAT edasise töö osas". Kolleegium leiab, et nimetatud punkti sõnastus ei ole ÄS § 172 lg 2 ja ÄS § 178 lg 1 tähenduses piisavalt

selge, et selle alusel võiks mõistlik osanik järeldada äriühingu lõpetamise arutamist koosolekul. Kui koosoleku teates oli sellises sõnastuses päevakorrapunkt ning koosolekul otsustati selle päevakorrapunkti all muu hulgas kostja likvideerimine, siis on see osanike koosoleku kokkukutsumise korra rikkumine ja selle likvideerimise kohta tehtud otsused on tühised. Oluline ei ole see, et hageja I osales esimesel koosolekul ning võis olla teadlik teisel koosolekul otsustamisele tulevatest küsimustest. Hageja II esimesel koosolekul ei osalenud ning osanikule ei saa ka panna kohustust uurida enne esimese koosoleku toimumist juhatuselt esimese koosoleku kokkukutsumise teates ebaselgelt sõnastatud päevakorrapunkti tegelikku tähendust.

Seega on ringkonnakohus kokkuvõttes kohaldanud ebaõigesti ÄS § 172 lg-t 2 ja § 178 lg-t 1. Koos ringkonnakohtu otsusega tuleb järgmisel põhjusel tühistada ka maakohtu otsus. Asja uuel läbivaatamisel tuleb maakohtul välja selgitada, kas tühised on kõik 29. detsembri 2004. a koosoleku otsused või osa nendest. Kassatsioonkaebuses on väidetud, et pooled ei vaielnud kõikide asjaolude üle, st selle üle, et ei esimese ega teise koosoleku päevakorras ei sisaldunud kinnisvara müügilepingute kinnitamise otsust. Riigikohus TsMS § 688 lg-te 3-5 kohaselt asjaolusid tuvastada ei saa. Samuti tuleb arvestada, et kui koosoleku otsus oleks tühine hageja II suhtes, ei saaks see olla kehtiv ka hageja I suhtes.

Kui maakohus peaks asja uuel läbivaatamisel hagi (osaliselt) rahuldama, siis tuleb maakohtul juhendada ka TsÜS § 38 lg 8 teisest lausest. Nimetatud lause kohaselt, kui otsuse alusel, mille tühisuse kohus tuvastas, oli tehtud kanne avalikku registrisse, saadab kohus otsuse ära kirja registripidajale kande muutmiseks.

14. Kolleegium märgib, et kassatsioonkaebuses on taotletud ka ringkonnakohtu 21. detsembri 2007. a täiendava otsuse tühistamist. TsMS § 448 lg 5 kohaselt on täiendav otsus täiendatava otsuse osa. Kui jätta täiendav otsus tühistamata, võiks kassatsioonkaebuse rahuldamisel tekkida olukord, kus asi ise tuleks uuesti läbi vaadata, kuid menetluskulude jaotus sellest ei sõltuks. Menetluskulude jaotuse määramine on aga asja lahendamisega kaasnev kohtu kohustus. Sellisele seisukohale on Riigikohus jõudnud ka oma 19. aprilli 2006. a otsuses tsiviilasjas nr 3-2-1-29-06. Seetõttu tuleb tühistada ka ringkonnakohtu täiendav otsus.

15. Kolleegium peab ÄS § 171 lg 6 ühetaoliseks kohaldamiseks vajalikuks märkida järgmist. ÄS § 171 lg 6 esimese lause kohaselt, kui osanike koosolekul ei ole esindatud ÄS § 170 lg-s 2 nimetatud hääled, kutsub juhatus ühe nädala jooksul, kuid mitte varem kui kahe päeva pärast, kokku uue koosoleku sama päevakorraga. Nimetatud ühenädalane tähtaeg ei ole uue koosoleku toimumise hiliseim tähtaeg, vaid tähtaeg juhatusele uue koosoleku kokkukutsumiseks. Koosolek ise võib toimuda ajaliselt hiljem. Sätte osa "kuid mitte varem kui kahe päeva pärast" tuleb aga koostoimes ÄS § 172 lg-ga 2 (koosolekust tuleb osanikele teatada ette vähemalt üks nädal) mõista nii, et uus koosolek ei saa toimuda enne ühe nädala ja kahe päeva möödumist esimesest koosolekust.

Seega ei olnud ka praeguses asjas vajalik uut koosolekut kokku kutsuda just 29. detsembriks 2004, see oleks võinud toimuda ka hiljem. Lisaks märgib kolleegium, et kui äriühingus häälteenamust omavad osanikud annavad juhatusele teada, et nad ei saa uuel koosolekul osaleda, võib sellest teatest hoolimata koosoleku kokkukutsumine olla vastuolus hea usu põhimõttega.

16. Õiguse ühetaolise kohaldamise huvides märgib kolleegium veel järgmist.

Asja materjalide hulgas on S. Malõševa (kostja osanik) taotlus tema kui iseseisva nõudeta kolmanda isiku kaasamiseks (tl 74). Maakohtu istungil on jäetud see taotlus rahuldamata (tl 81). Asja materjalide hulgas ei ole aga maakohtu poolt istungil viidatud, 7. veebruaril 2007 teatavaks teha lubatud määrust, millega oleks kohus taotluse rahuldamata jätmise kohta pidanud võtma põhjendatud seisukoha. Kolleegium on seisukohal, et tsiviilasjas, milles otsustatakse osanike koosoleku otsuse tühisuse üle, on õigus iseseisva nõudeta kolmanda isikuna osaleda kõikidel osanikel. Tehtav otsus puudutab kõiki osanikke. TsMS § 457 lg 5 (ja TsÜS § 38 lg 8 esimese lause) kohaselt kehtib kohtuotsus juriidilise isiku organi tühisuse tuvastamise kohta kõigi juriidilise isiku osanike, aktsionäride või liikmete ning organite ja nende liikmete kohta, isegi kui nad menetluses ei osalenud.

17. Kolleegium ei nõustu kostja seisukohaga kassatsioonkaebuse vastuses, et hagejad on otsused heaks kiitnud endi kostja likvideerijaks määramise taotluse esitamisega. Kolleegiumi arvates võiks otsusega nõustumist tähendada muu hulgas praegusest hagist loobumine või kompromissi sõlmimine. TsÜS § 84 lg 3 kohaselt võib tühise tehingu kinnitamine toimuda vaid siis, kui tehingu tühisuse kaasa toonud asjaolu on ära langenud.

18. Lisaks juhib kolleegium kostjat esindava vandeadvokaat O. Nišajevi tähelepanu sellele, et ta ei ole TsMS § 337 kohaselt teavitanud Riigikohut sellest, et ta oleks edastanud vastuse kassatsioonkaebusele ise hagejate esindajale.

19 Kuna hagejad I ja II on TsMS § 680 lg 2 kolmanda lause kohaselt kaaskassaatorid (sest vaidlusalust õigussuhet saab tuvastada üksnes nende suhtes ühiselt ning oluline ei ole, et hageja I osales esimesel koosolekul), tuleb kassatsioonkaebus rahuldada mõlema hageja suhtes. Tasutud kassatsioonikautsjon tuleb TsMS § 149 lg 4 esimese lause alusel tagastada.

Villu Kõve, Henn Jõks, Jaak Luik